

Komplex természeti értékség kimutatástól az egyszerűsített protokollig: a pókok ritkasága, mint kitüntetett mutató

Samu Ferenc¹, Csontos Péter² és Szinetár Csaba³

1. MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, 1525 Budapest, pf. 102.

e-mail: samu@julia-nki.hu

2. MTA-ELTE Elméleti Biológiai és Ökológiai Kutatócsoport, Pázmány P. stny. 1/c, Budapest, H-1117

3. Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék, Szombathely

Az előadásban a korábban már prezentált pókokon alapuló természeti érték (TÉ) megállapítását szolgáló protokoll továbbfejlesztését mutatjuk be, amely használhatóságát immáron két esettanulmányban is vizsgáltuk. A két vizsgálat Nagykovácsi Julianna-major és a Kiskunságban, három település határában folyt, mindegyik helyszínen élőhely mozaikok nemfás foltjainak több éves motoros szippantós gyűjtésével. A nemfás élőhelyek az őket ért zavarás tekintetében változatosak voltak, ez a tartomány a szántótól a természetes, zavarásmentes gyepig terjedt. A TÉ komplex kimutatásához 7 változót használtunk. Ezek egy része faji tulajdonságokon alapult, úgy mint ritkaság, specialista státusz, természetes élőhelyekhez való asszociáció. A faji tulajdonságok értékeit egy extenzív háttéradatbázis segítségével számítottuk. Más értékek a helyi közösségeket jellemezték: fajgazdagság, egyenletesség, funkcionális diverzitás. A változók összessége egy multikritériumrendszert alkotott, ahol a vizsgált foltok miőségük alapján egy gradiens mentén helyezkedtek el. E gradiens menti elhelyezkedés (amely sorrendet a TÉ értékének tekintettünk) mindkét tanulmányban jól korelált a független botanikai értékeléssel. E komplex módszer kialakításán túl, kerestük, hogy milyen egyszerű mutató korrelál leginkább a sokváltozós eredményekkel. Ez mindkét tanulmánynál a folt fajainak átlagos ritkasága volt. Az átlagos ritkaság ezen felül csökkentett mintavételű almintákban is nagyon jó korelációt tartott meg a teljes mintán alapuló eredeti TÉ értékekkel. Ez a ritkaságnak a TÉ és általában az ökológiai státusz kimutatásában játszott kitüntetett szerepét húzza ismét alá.

